

Zingen:

- Psalm 24: 1,2,3
- Psalm 133:1,2,3

Lezen:

- Spreuken 15: 9-17
 - Mattheüs 6: 19-34
-

Inleiding naar aanleiding van Spreuken 15: 16-17

Rijkdom is niet alles

'Beter is weinig met de vreze des HEEREN, dan een grote schat en onrust daarbij. Beter is een gerecht van groen moes, waar ook liefde is, dan een gemeste os en haat daarbij'.

1. Inleiding

De meeste mensen denken dat geld gelukkig maakt. Misschien kijk jij ook wel met een jaloerse blik naar iemand die veel geld heeft en in een prachtig huis woont. Toch is het niet waar, dat geld gelukkig maakt. Dat ontdekte ik eens toen ik het volgende verhaal las van iemand: "Ik reed met iemand langs een prachtige villa reed, gebouwd aan een rivier. Er lag een boot bij, die - zo zei de man, die bij me was - enkele miljoenen gekost had. Toen de rijke man de boot net in zijn bezit had, maakte hij een proefvaart. Het was een feestelijk moment voor hem. Echter, het liep niet feestelijk voor hem af. Want uitgerekend tijdens deze tocht werd hij plotseling onwel. Met volle vaart koerste men terug naar huis, maar hij bleek al overleden te zijn. Iedere keer als ik langs dat schitterende huis kom, moet ik er aan denken hoe deze man alles in één moment moest verliezen".

Of deze man de Heere Jezus kende als zijn Verlosser, wist de verteller niet. Je aardse goederen moet je in elk geval allemaal eens verliezen. De Heere geeft een schat die nooit meer vergaat: het eeuwige leven. Ben je dan rijk of niet?

2. Aantekeningen bij de tekst

Tekst: 'Beter is weinig met de vreze des HEEREN, dan een grote schat en onrust daarbij. Beter is een gerecht van groen moes, waar ook liefde is, dan een gemeste os en haat daarbij'.

-Weinig - Staat tegenover de 'grote schat' in het tweede gedeelte van vers. 16. Weinig ziet hier dus op weinig materiële goederen, bezittingen, geld.

-Vreze des HEEREN - Zie aantekeningen schets 1. De Heere vrezen is zoiets als de houding van een kind tot zijn vader: respect, eerbied voor de Heere en kinderlijke omgang met en vertrouwen op de Heere.

-Een grote schat - Veel geld, bezittingen, materiële goederen hebben.

-Onrust - Geen rust, geen vrede hebben. Onrust wordt verzaakt door een leegte, die steeds opgevuld moet worden. De diepste oorzaak is een leven zonder God.

-Groen moes - Groente. Bedoeld wordt alleen maar een bijgerecht. Simpeler kon de maaltijd niet zijn.

-Liefde - In tegenstelling tot haat in het tweede gedeelte van vers 17.

-Gemeste os - Het consumeren van een gemeste os was in Israël iets speciaals. Vlees was een luxe en werd alleen gegeten door welgestelden.

3. Rijkdom en geluk

Rijkdom is niet alles. Dat maakt de wijze Salomo ons duidelijk door twee gezinnen te tekenen die materieel en geestelijk enorm van elkaar verschillen. Let maar op. Hij beschrijft allereerst een gezin dat het materieel niet zo breed heeft. Een banksaldo ontbreekt. Het is er sober. En

toch is er iets bijzonders te merken in dit gezin. Daar vreest men namelijk de Heere. Er is eerbied voor Hem en Zijn Woord.

Daarnaast tref je het andere gezin aan. De gezinsleden beschikken over geld en goed. De tekst spreekt over *'een grote schat'*. En wij denken: de mensen in het eerste gezin moeten wel heel ongelukkig zijn, terwijl die uit het tweede gezin gelukkig zijn. Als wij zouden moeten kiezen, zou onze voorkeur misschien wel uitgaan naar dat rijke gezin. Wij denken vaak dat geld en goed ons leven pas echt gelukkig maakt.

4.Rijk aan onrust

En toch, Salomo ziet het heel anders. Hij kiest voor dat arme gezin. Waarom? Omdat in dat arme gezin de vreze des Heeren woont. Daarom heerst daar vrede en rust. En dat ontbreekt nu juist bij dat rijke gezin. Daar is sprake van onrust. Men kent geen vrede. Begrijp je dat? Ook al heb je het naar aardse maatstaven financieel niet zo breed, als je de Heere mag kennen en uit Zijn genade mag leven, dan ben je de gelukkigste, de rijkste mens van de wereld.

“Ons hart is onrustig in ons, totdat het rust vindt in U, o God”. (*Augustinus*)

5.Soberheid

Dat blijkt ook op een andere manier. Salomo laat ons nog eens met beide gezinnen kennis maken op het moment dat ze aan tafel zitten. Wat dan bij het eerste gezin opvalt, is dat het daar geen vetpot is. Men kan zich geen uitgebreid en gevarieerd menu veroorloven. Men moet het doen met een gerecht van groen moes, een schotel groente. Dat was in de tijd van Salomo een sobere maaltijd. Minder kon bijna niet. En toch kijken de mensen aan deze tafel niet somber en met jaloezse blikken naar elkaar. Er is eenheid, verbondenheid, dankbaarheid. Kortom: je proeft hier iets van de liefde tot elkaar. Je hoort ze aan tafel als het ware zeggen: “wat hebben we toch een goede, zorgende God.”

6.Overdaad

Die toon mis je nu in het tweede gezin, terwijl daar de tafel rijk gevuld is. Er is volop vlees. De gemeste os is geslacht. Vlees, dat was destijds een luxe. Maar let op, de gezichten van deze mensen staan strak. Ze kijken met een afgunstige blik naar elkaar. Er is geen vreugde en dankbaarheid. Ze haten elkaar. En wat is dan beter? Dat gezin om die armoedige tafel met liefde tot elkaar of het gezin met die feestmaaltijd maar vol haat ten opzichte van elkaar? Het eerste, zegt Salomo.

Dus om echt gelukkig te zijn in de Bijbelse zin van het woord zijn twee dingen nodig: de vreze des Heeren en de liefde tot elkaar. Je mag ook zeggen: de verhouding tot God en tot je naaste moet goed zijn. Als die genadegaven van de Heere ontbreken kun je van alles bezitten, maar je mist het wezenlijke. Geeft Salomo hier geen rake typering van onze tijd? We hebben het allemaal goed. Niemand komt vandaag tekort wat betreft de eerste levensbehoeften. En toch, wat een onrust onder de mensen. Wat een liefdeloosheid. Wat zijn er veel die bang zijn om hun bezit te verliezen. Massa's mensen leven egoïstisch, gejaagd, gestrest, overspannen. Onrust, jaloezie en haat alom.

7.Het geheim van de rust

Wat is de diepste oorzaak van alle onrust en gejaagdheid? De vreze des Heeren ontbreekt. Als de verhouding tot God stuk is, kan er geen rust zijn. De mens die God heeft afgeschreven, heeft zich nog nooit zo groot en sterk gevoeld als vandaag. Maar nog nooit is ook de onrust en de liefdeloosheid zo groot geweest. Meer dan ooit wordt duidelijk dat leven zonder God een slavenleven is.

Zijn je ogen daarvoor opengegaan door de Heilige Geest? Heb je de Heere leren vrezen? Ken je Hem in Zijn majesteit? Weet je wat Zijn heiligheid en Zijn rechtvaardigheid betekenen? Dan beef je voor Hem, omdat je een zondaar bent, maar ken je Hem ook in Zijn neerbuigende goedheid, genade en liefde, zodat je Hem kinderlijk liefhebt en vertrouwt. Ken je die God, Die in Christus je leven verlost van het verderf en vervult met Zijn Geest?

8. Genade en liefde

De vreze des Heeren, dat is de eerste pijler waarop een gezegend, een zalig leven rust. En de tweede is de liefde als vrucht hiervan. Zoals onrust en haat bij elkaar horen, horen ook de vreze des Heeren en de liefde voor onze naaste bij elkaar. Het eerste komt voort uit het vlees, het tweede is gave van de Heilige Geest. Beter een weinig met de vreze des Heeren dan rijkdom en onrust erbij, beter een schaal groente dan een vette maaltijd en haat daarbij. Rijkdom is niet alles. De Heere te kennen, dat is alles! En als je het materieel goed hebt, dan is dat extra genade, waar je de Heere en je naaste extra mee zult dienen. Maar je eeuwige zaligheid hangt er niet aan. Die hangt aan de genade en liefde van God in Christus en wordt geproefd in het dienen van Hem en het liefhebben van elkaar.

Zingen

Opwekking 34 (naar Psalm 133:1):

(Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, als broeders ook tezamen wonen)

Hiney matov ooma nayim,
shèvet achim gam yachad.
Hiney matov ooma nayim,
shèvet achim gam yachad.

Hiney matov,
shèvet achim gam yachad.
Hiney matov,
shèvet achim gam yachad.

Vragen bij de inleiding:

1. Lees 1 Timotheüs 6:17 en Deuteronomium 8:10 eens.
 - a. Geniet jij van de rijkdom die we in het 'Rijke Westen' hebben zoals het in deze tekst bedoeld wordt?
 - b. Wat betekent het genieten in deze Bijbelse context?
 - c. Van welke 'rijkdommen' geniet jij zoal?
2. Ook in een christelijk gezin kan het soms onrustig zijn.
 - a. Waar merk je die onrust aan?
 - b. Wat zouden de oorzaken van die onrust kunnen zijn?
 - c. Welke plaats kan de Bijbel (en het gebruik daarvan) hebben in het creëren van rust in het gezin?
3. Ter overdenking of bestudering in de groep:
 - a. Rijkdom hoeft niet verkeerd te zijn. Kijk naar Abraham en Job. Het gaat om je *houding* ten opzichte van je bezittingen, of het nu veel of weinig is. (Genesis 13; Job 29:12-16). Probeer eens hedendaagse voorbeelden te verzinnen van mensen die hun rijkdom heel goed gebruiken.
 - b. Andere rijken uit de Bijbel zijn de rijke jongeling (Lukas 18:18-30) en de rijke dwaas (Lukas 12:13-21).
 - c. Bekijk eens hoe Agur omging met armoede en rijkdom en waarom (Spreuken 30:7-9). De houding van Agur tref je ook aan in de woorden van Paulus in 1 Timotheüs 6:6-8. In dit hoofdstuk wordt eveneens het gevaar van geld en goed aangewezen (vers 9 en 10) en hoe een rijke ermee moet omgaan (vers 17-19)
 - d. Het gevaar van je hart stellen op materiële goederen wordt door de Heere Jezus aangewezen in Mattheüs 6:19-34. Daarin wordt ook duidelijk wat een mens pas werkelijk rijk maakt: een schat in de hemel, het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid.
 - e. De rijkdom en zegen van een gezin, waar de Heere gevreesd wordt, wordt bezongen in Psalm 128 en 133.
 - f. Kijk eens naar wat gezegd wordt in de uitleg van het achtste gebod in Zondag 42.
4. Lees Psalm 24:1-6 eens met elkaar.
 - a. Wat betekent vers 1 voor jou wat betreft het omgaan met geld en bezit? Zie ook Haggai 2:9.
 - b. Noem eens iets uit deze Psalm dat onze spreuk onderstreept.
5. Tegenwoordig krijg je regelmatig aanbiedingen om met een loterij mee te doen. '*Speel elke maand mee om de € 30.000.000*' of '*Uw boardingnummer is uw lotnummer. Bewaar deze goed*', etc. Het lijkt zo makkelijk als je al die slogans leest, en de aantrekkingskracht om het ook een keer te proberen is groot. Hoe denk je over het meedoen aan een loterij? Zegt de Bijbel hierover, of over het doel ervan, ook iets? (Denk aan Spreuken 30:7-9 en 1 Timotheüs 6:6-10).
6. Waarom maakt het dienen (vrezen) van de Heere je rijk? Wat is de armoede van iemand die alleen maar uit is op materieel bezit.
 - a. Wat heeft de uitspraak van Augustinus: '*Ons hart is onrustig in ons, totdat het rust vindt in U, o God*' vandaag te zeggen voor jongeren zoals jij?
 - b. Wat ervaar jij als onrust en chaos in onze maatschappij?

c. Je kunt je afsluiten van al die onrust door je eigen individualistische leven te leiden. Dat gebeurt door veel jongeren, hoe vindt je dat?

7.

a. Welke aspecten van het dienen van de Heere kunnen in het gezinsleven (waar jij uit komt) niet gemist worden, vind je?

b. Hoe draag jij zelf bij aan het dienen van de Heere in jullie gezin?

Stelling

Geven van de tienden is overbodig, we betalen immers belasting